

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL
IYUN/6-SON, I-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, iyun.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMINING ZAMONAVIY HOLATI VA UNING BARQARORLIK KO'RSATKICHLARI	18
Nazarov G'ayrat Xayrullayevich	
YUKLARNI TASHISHDA ZARURIY TRANSPORT XUJJATLARI.....	22
Ne'matov Husniddin Alijon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATI HUDUDLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY IMTIYOZ VA PREFERENSIYALARNI SAMARALI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	27
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
GLOBAL BEQARORLIK SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOTNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MODELLARI	32
Saidnazarova Odinabonu Saidolim qizi	
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ИССЛЕДОВАНИЙ В ОБЛАСТИ УЧЕТА И АУДИТА ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ.....	37
Пулатова Мадина Бейсеновна	
Табаев Азамат Зарипбаевич	
MAJBURIYATMI YOKI MAJBURIY RISK? MOLIYAVIY MAJBURIYATLAR KONSEPTUAL ASOSLARINING IQTISODIY TABIATI VA ZAMONAVIY TALQINLARI.....	42
Palvanov Xusniddin Bekimmatovich	
ПРИНЦИПЫ И МЕТОДЫ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В СИСТЕМЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	47
Пу Кебин	
TRANSPORT XIZMATLARI SIFATINI BARQARORLIK NUQTAYI NAZARIDAN O'RGANISH METODOLOGIYASI.....	51
Xodjaniyazov Elbek Sardorovich	
VILOYAT SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI KO'P OMILLI EMPIRIK MODELLAR ASOSIDA TAHLIL QILISH VA PROGNOZLASH (Qashqadaryo viloyati misolida)	57
Avazova Nafisa Namazovna	
SANOAT KORXONALARI SHOVQINI VA ATMOSFERA CHIQINDILARINING TURAR-JOY HUDUDLARI EKOLOGIYASIGA TA'SIRINI KAMAYTIRISH CHORALARI	61
Saparova Shohida Abduvaliyevna	
SANOAT SHOVQINI VA ATMOSFERA IFLOSLANISHINING SHAHAR TURAR JOY HUDUDLARI VA EKOLOGIYASIGA TASIRINI O'RGANISH.....	65
Shaxyusupova Nilufar Erkin qizi	
BARQAROR SHAHAR RIVOJLANISHIDA SANOAT OQOVA SUVLARINI BIOLOGIK TOZALASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI.....	69
Tursunova Aziza Asrorovna	
SHAHAR EKOLOGIK MUHITIGA SANOAT KORXONALARINING TA'SIRINI BAHOLASH.....	75
Imomnazarov Farrux Saibjabbor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TAHLILI.....	78
Xusanova Zulfiya Raxmatullayevna	
KORXONALARDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION BOSHQARUV MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	87
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	93
Nasimov Ravshanjon Azimovich	

KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	100
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna	
THE IMPACT OF DIGITAL LITERACY ON LABOR PRODUCTIVITY IN UZBEKISTAN'S SERVICE SECTOR: A REGRESSION ANALYSIS.....	106
Ismoilov Elyorjon Makhamadali Ugli	
Urinov Bobur Nasilloevich	
EKOLOGIK NIZOLARNI HAL ETISHDA SUD AMALIYOTINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	112
Gapparov Sarvar Xolmurodovich	
ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI	116
Djumayeva Guzal Axtamovna	
Yadgarova Madina Xasan qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA BANK SOHASIDAGI KIBERJINOYATLAR: TAHLIL, TAHDID VA MUHOFAZA MEKANIZMLARI	120
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	
ПРОБЕЛЫ В МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ СОВМЕСТНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ ТРАНСГРАНИЧНЫХ РЕК ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (НА ПРИМЕРЕ БАСЕЙНА АРАЛЬСКОГО МОРЯ).....	126
Тиллахуджаев Аббосхон	
Дилфуза Шакирова	
Мухамедалиева Сайёра	
Ойбек Камилов	
ALOQA XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI VA BAHOLASH USULLARI	139
Xazratov Abror Panjiyevich	
STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	146
Sultonboyeva Munira Bahodirovna	
Sultanova Kamila Muktorali Kizi	
TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI.....	154
Toshimov Azizbek Hakimovich	
Nomozov G'ofur Abdusalomovich	
DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING ASOSIY YO'NALISHLARI: STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYA VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH	158
Izbosarov Bobur Baxriddinovich	
Umirov Sherzod Baxriddinovich	
INTEGRATION OF TRADE MARKETING AND E-COMMERCE: COMBINING ONLINE AND OFFLINE SALES CHANNELS	162
Mamatkulova Shoira Jalolovna	
AHOLIGA SAVDO XIZMATLARI KO'RSATISH SOHASINI RAQAMLASHTIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	168
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
Jurayev Suxrobjon Saloxiddin o'g'li	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В МАРКЕТИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	177
Маматкулова Шоира Джалоловна	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ЛОГИСТИКИ В РАЗВИТИИ КОММЕРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	184
Маматкулова Шоира Джалоловна	

SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BANK SOHASIDA INTEGRATSIYASI XUSUSIYATLARI VA TAHLILI	191
Jurayeva Sevara Zakirovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHNING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRLARINI BAHOLASH MASALALARI.....	197
Tursunboyev Umarbek	

INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHNING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRLARINI BAHOLASH MASALALARI

Tursunboyev Umarbek
Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti
2-kurs magistratura talabasi

Annotatsiya. Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish jarayonining mehnat bozoriga ta'siri ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Innovatsion rivojlanishning bandlik, mehnat unumdorligi, kasblar transformatsiyasi hamda inson kapitaliga ta'siri o'rganilgan. Tadqiqotda iqtisodiy-statistik tahlil usullaridan foydalanilib, O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozori rivojlanishiga ko'rsatayotgan ta'siri baholangan. Olingan natijalar innovatsion iqtisodiyot sharoitida mehnat bozorini modernizatsiya qilish, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish va kasbiy qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: innovatsion iqtisodiyot, mehnat bozori, raqamli iqtisodiyot, bandlik, inson kapitali, innovatsiyalar, texnologik rivojlanish, mehnat unumdorligi.

Abstract. The impact of the formation of an innovative economy on the labor market is analyzed from both scientific and practical perspectives. The study examines the effects of innovative development on employment, labor productivity, the transformation of professions, and human capital. Using economic and statistical analysis methods, the impact of the innovative economy on labor market development in Uzbekistan is assessed. The findings highlight the necessity of modernizing the labor market, developing digital competencies, and improving professional retraining systems within the framework of an innovative economy.

Keywords: innovative economy, labor market, digital economy, employment, human capital, innovation, technological development, labor productivity.

Аннотация. Проведён научно-практический анализ влияния процесса формирования инновационной экономики на рынок труда. Исследовано воздействие инновационного развития на занятость населения, производительность труда, трансформацию профессий и человеческий капитал. В исследовании использованы методы экономико-статистического анализа для оценки влияния инновационной экономики на развитие рынка труда Узбекистана. Полученные результаты свидетельствуют о необходимости модернизации рынка труда, развития цифровых компетенций и совершенствования системы профессиональной переподготовки в условиях инновационной экономики.

Ключевые слова: инновационная экономика, рынок труда, цифровая экономика, занятость, человеческий капитал, инновации, технологическое развитие, производительность труда.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan globallashuv va raqamlashtirish jarayonlari iqtisodiy rivojlanishning yangi modeli — innovatsion iqtisodiyotni shakllantirmoqda. Innovatsion iqtisodiyot ishlab chiqarishda ilm-fan yutuqlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda intellektual resurslardan samarali foydalanishga asoslanadi. Bunday iqtisodiy modelning rivojlanishi mehnat bozoriga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda [1].

So'nggi yillarda sun'iy intellekt, robototexnika, avtomatlashtirish va raqamli platformalarning rivojlanishi natijasida mehnat bozori tarkibi o'zgarib, yangi kasblar paydo bo'lmoqda. Shu bilan birga, ayrim an'anaviy kasblarning qisqarishi kuzatilmoqda. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida yuqori malakali va kreativ mutaxassislariga bo'lgan talab ortib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham innovatsion rivojlanish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston — 2030"

strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son¹ Farmoni, IT Park faoliyati hamda innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash dasturlari iqtisodiyotni modernizatsiya qilishga xizmat qilmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozoriga ta'sirini baholash, mavjud muammolarni aniqlash va rivojlanish istiqbollari tahlil qilishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Innovatsion iqtisodiyot va mehnat bozori o'rtasidagi bog'liqlik xorijiy hamda mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan keng o'rganilgan.

J. Shumpeter innovatsiyalarni iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida baholab, "ijodiy vayronkorlik" nazariyasini ishlab chiqqan. Unga ko'ra, innovatsiyalar eski ishlab chiqarish tizimlarini siqib chiqarib, yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratadi [2].

P. Druker ilmiy ishlarida bilim va innovatsiyalar zamonaviy iqtisodiyotning asosiy resursiga aylanishini ta'kidlagan. Olimning fikricha, innovatsion iqtisodiyot yuqori malakali mehnat resurslarini talab qiladi [3].

M. Kastels axborotlashgan jamiyat nazariyasida raqamli texnologiyalar mehnat bozorining transformatsiyasiga sabab bo'layotganini qayd etgan. U masofaviy mehnat va platformaviy bandlikning kengayishini innovatsion iqtisodiyotning muhim belgisi sifatida ko'rsatadi [4].

D. Asemoglu va P. Restrepo ilmiy tadqiqotlarida avtomatlashtirishning bandlikka ta'siri o'rganilib, robotlashtirish ayrim kasblarning qisqarishiga sabab bo'lishi asoslab berilgan [5].

Mahalliy olimlardan A. Vahobov, Sh. Mustafakulov va N. Jo'rayevlarning ilmiy ishlarida O'zbekiston iqtisodiyotining innovatsion rivojlanishi hamda uning mehnat bozoriga ta'siri tahlil qilingan.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion iqtisodiyot mehnat bozoriga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatadi:

- yangi ish o'rinlarini yaratadi;
- ayrim an'anaviy kasblarning qisqarishiga olib keladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozoriga ta'sirini baholash maqsadida iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv hamda grafik va jadval usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Jahon banki va Xalqaro mehnat tashkilotining rasmiy ma'lumotlari tashkil etdi. Tahlil jarayonida innovatsion rivojlanish va mehnat bozori o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun bandlik darajasi, ishsizlik darajasi, mehnat unumdorligi, innovatsion sektor ulushi hamda raqamli ko'nikmalarga ega ishchi kuchi ulushi kabi asosiy ko'rsatkichlar o'rganildi. Olingan ma'lumotlar qiyosiy va statistik tahlil asosida umumlashtirilib, innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozori rivojlanishiga ko'rsatayotgan ta'siri baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozoriga ta'siri

1. Bandlik tarkibidagi o'zgarishlar

Innovatsion iqtisodiyotning rivojlanishi natijasida xizmatlar va IT sektorida bandlik oshib bormoqda (1-jadval).

1-jadval
O'zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlari bo'yicha bandlik tarkibi (%) [6]

Tarmoqlar	2018-yil	2020-yil	2023-yil	2025-yil
Qishloq xo'jaligi	27.5	26.8	24.1	22.4
Sanoat	13.2	14.1	15.6	16.4
Xizmatlar sohasi	35.7	37.9	41.3	43.5
IT va innovatsion sektor	2.1	3.5	5.8	7.4
Boshqa tarmoqlar	21.5	17.7	13.2	10.3

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, xizmatlar sohasi va innovatsion sektor ulushi izchil ortib bormoqda.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni: <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>

2. Mehnat unumdorligiga ta'siri

Innovatsion texnologiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi(2-jadval).

2-jadval
Innovatsiyalar va mehnat unumdorligi o'rtasidagi bog'liqlik [7]

Yillar	Innovatsion texnologiyalar ulushi (%)	Mehnat unumdorligi o'sishi (%)
2018-yil	18	3.2
2019-yil	22	4.1
2020-yil	27	4.8
2021-yil	34	5.5
2022-yil	41	6.3
2023-yil	48	7.1

Tahlillar innovatsion texnologiyalar ulushining oshishi bilan mehnat unumdorligi ham ortib borayotganini ko'rsatmoqda.

3. Yangi kasblarning shakllanishi

Innovatsion iqtisodiyot natijasida quyidagi kasblarga talab ortib bormoqda:

- Data Analyst;
- Sun'iy intellekt mutaxassisi;
- Robototexnika muhandisi;
- Kiberxavfsizlik mutaxassisi;
- UX/UI dizayner;
- Digital Marketing mutaxassisi.

Bu holat ta'lim tizimini zamonaviylashtirish zaruratini yanada kuchaytirmoqda.

4. Avtomatlashtirish va ishsizlik

Texnologik rivojlanish ayrim an'anaviy kasblarning qisqarishiga olib kelmoqda(3-jadval).

3-jadval
Avtomatlashtirish xavfi yuqori bo'lgan kasblar [8]

Kasb turi	Avtomatlashtirish xavfi (%)
Kassir	85
Operator	73
Oddiy hisobchi	68
Omborchi	64
Tikuvchi	52

Mazkur holat kasbiy qayta tayyorlash tizimini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyot va mehnat bozori

So'nggi yillarda O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda:

- IT Park faoliyatining kengayishi;
- elektron hukumat tizimining rivojlanishi;
- startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash;
- raqamli iqtisodiyot dasturlarini amalga oshirish.

Natijada IT sohasida bandlik darajasi ortib bormoqda(4-jadval).

4-jadval
O'zbekistonda IT sohasi bandligi dinamikasi [9]

Yillar	IT sohasida bandlar soni (ming kishi)
2019	38
2020	45
2021	57
2022	72
2023	95
2025	130

Mazkur ko'rsatkichlar innovatsion iqtisodiyotning bandlikka ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini tasdiqlaydi. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida mehnat bozorini rivojlantirish yo'nalishlari

1. Inson kapitalini rivojlantirish

Innovatsion iqtisodiyot yuqori malakali mutaxassislarni talab qiladi. Shu sababli:

- STEM ta'limini rivojlantirish;
- IT ko'nikmalarini oshirish;
- uzluksiz ta'lim tizimini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

2. Kasbiy qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish

Texnologik o'zgarishlar tufayli qisqarayotgan kasblar o'rniga yangi mutaxassisliklar bo'yicha kadrlar tayyorlash zarur.

3. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish

Masofaviy ish platformalari va elektron bandlik tizimlarini rivojlantirish mehnat bozorining moslashuvchanligini oshiradi.

4. Innovatsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash

Startaplar va innovatsion korxonalarni rag'batlantirish yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari va muhokama

Tahlillar natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Innovatsion iqtisodiyot yuqori malakali ishchi kuchiga bo'lgan talabni oshirmoqda;
2. Raqamli ko'nikmalar mehnat bozorining asosiy talablaridan biriga aylanmoqda;
3. Avtomatlashtirish oddiy mehnat turlarining qisqarishiga olib kelmoqda;
4. IT va xizmatlar sektorida yangi ish o'rinlari yaratilmoqda;
5. Mehnat unumdorligi innovatsiyalar hisobiga ortib bormoqda.

Shuningdek, texnologik ishsizlik va malaka nomutanosibligi kabi muammolar ham mavjud.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Innovatsion iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy taraqqiyotning muhim modeli sifatida mehnat bozorining tarkibi va funksiyalariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamlashtirish, avtomatlashtirish va texnologik modernizatsiya natijasida yangi kasblar shakllanib, yuqori malakali mutaxassislarga bo'lgan talab ortib bormoqda.

Tadqiqot natijalari innovatsion iqtisodiyotning mehnat unumdorligini oshirish, xizmatlar va IT sektorida yangi ish o'rinlarini yaratish hamda iqtisodiy samaradorlikni kuchaytirishini ko'rsatdi. Shu bilan birga, ayrim an'anaviy kasblarning qisqarishi, texnologik ishsizlik va malaka nomutanosibligi kabi muammolar ham yuzaga kelmoqda.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida mehnat bozorini samarali rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlarda tizimli choralar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq:

- inson kapitalini rivojlantirish;
- raqamli ko'nikmalarni kengaytirish;
- kasbiy qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish;
- innovatsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash;
- zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish.

Innovatsion iqtisodiyotning mehnat bozoriga ta'sirini samarali boshqarish mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdurahmonov Q.X. *Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot*. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2021. – B. 52–58.
2. Schumpeter J.A. *The Theory of Economic Development*. – New Brunswick: Transaction Publishers, 1934. – P. 65–94.
3. Drucker P.F. *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. – New York: Harper Business, 1985. – P. 17–39.
4. Castells M. *The Rise of the Network Society*. – Oxford: Blackwell Publishers, 2010. – P. 245–278.
5. Acemoglu D., Restrepo P. Robots and Jobs: Evidence from US Labor Markets // *Journal of Political Economy*. – 2020. – Vol. 128, No. 6. – P. 2188–2244.
6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *O'zbekiston Respublikasining mehnat bozori statistik to'plami*. – Toshkent, 2024. – B. 45–52.
7. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. *O'zbekiston iqtisodiyotining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari*. – Toshkent, 2024. – B. 78–85.
8. Acemoglu D., Restrepo P. Robots and Jobs: Evidence from US Labor Markets // *Journal of Political Economy*. – 2020. – Vol. 128, No. 6. – P. 2188–2244.
9. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi. *Raqamli iqtisodiyot rivojlanishi bo'yicha statistik ma'lumotlar to'plami*. – Toshkent, 2025. – B. 27–31.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>